

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1880.

(ÅRGÅNG 7.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

(POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 13.)

STOCKHOLM, 1880.
KUNGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

I denna serie utkom följande delserier:

1867-1912: Hushållningssällskapens berättelser för år ... / jämte sammandrag, utarb. af Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1865-1911 = 1-47 och

1874-1910: Sammandrag av Kungl. Maj:ts befallningshavandes årsväxtberättelser för åren ... / utarb. av Statistiska centralbyrån. – Täckningsår: 1874-1910 = Årg. 1-37. – Utbruten ur Sammandraget i Hushållningssällskapens årsberättelser.

Föregångare:

Kongl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

I femårsberättelserna finns länsvisa statistiska uppgifter om jordbruk och boskapsskötsel.

Efterföljare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

Årsväxten / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1963. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1962.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. 2, Väderlek, lantmåteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t.o.m. år 1955. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1959.

S. 23: Tab. D 10. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal 1750-1900. Se Diagram Fig. 8.

S. 23-25: Tab. D. 11. Hemman och hemmansdelar i södra och mellersta Sverige efter mantal länsvis 1750-1900.

S. 26: Tab. D 12. Brukningsenheter inom olika storleksgrupper 1885-1910. Se Diagram Fig 9.

S. 33: Tab. E 1. Nyodlingar i hektar 1871-1955.

S. 33: Tab. E 2. Areal av olika ägoslag 1800-1920.

S. 36-38: Tab. E 5. Åkerjordens användning: areal använd för spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 6.

S. 38-40: Tab. E 6. Åkerjordens användning: areal använd för andra växtslag än spannmål i 1 000 ha 1865-1955. Se Diagram Fig. 13.

S. 41: Tab. E 7. Åkerjordens användning 1866-1955: relativ fördelning, %.

S. 44: Tab. E 12. Allmän skördesiffra 1786-1955.

S. 45: Tab. E 13. Utsåde i ton 1802-1820.

S. 45: Tab. E 14. Utsåde i ton 1818-1860.

S. 46: Tab. E 15. Utsåde i ton 1865-1955.

S. 46: Tab. E 16. Skörd i 1 000-tal ton 1802-1820. Se Diagram Fig. 15.

S. 47: Tab. E 17. Skörd i 1 000-tal ton 1818-1860. Se Diagram Fig. 16 och 17.

S. 47-49: Tab. E 18. Skörd av spannmål i 1 000-tal ton 1860-1955. Se Diagram Fig. 16.

S. 50-52: Tab. E 19. Skörd av potatis, rotfrukter, hö och halm i 1 000-tal ton 1866-1955. Se Diagram Fig. 17.

S. 59: Tab. E 27. Skörd i miljoner skördeenheter 1866-1955.

S. 59: Tab. E 28. Skörd i skördeenheter per ha 1866-1955.

S. 60: Tab. E 29. Skörd per ha av vissa växtslag i deciton 1866-1955.

S. 61: Tab. E 31. Husdjur 1805-1820: översikt. Se Diagram Fig. 18 och 19.

S. 61: Tab. E 32. Husdjur 1818-1860. Se Diagram Fig. 18.

S. 62: Tab. E 33. Husdjur 1861-1911. Se Diagram Fig. 18.

S. 63: Tab. E 34. Husdjur 1913-1955. Se Diagram Fig. 18.

S. 67: Tab. E 38. Hästar och kor länsvis 1850-1955: index (1870 = 100).

S. 70: Tab. E 41. Nötkreatursenheter 1871-1955.

S. 70: Tab. E 42. Den vegetabiliska och animaliska produktionen 1871-1955.

S. 71: Tab. E 43. Den animaliska produktionen i 1 000 ton 1871-1913. Se Diagram Fig. 21 och 22.

S. 73: Tab. E 47. Renar 1865-1955.

S. 77: Tab. E 55. Hushållningssällskapen 1882-1955: översikt.

BISOS N digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) med stöd från Riksbankens Jubileumsfond, 2009. Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

N) Jordbruk och Boskapsskötsel.

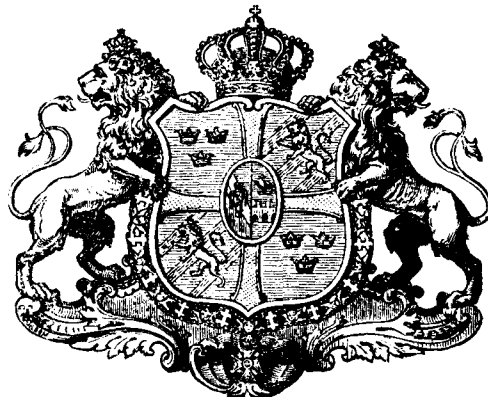
SAMMANDRAG AF
KUNGL. MAJ:TS BEFALLNINGSHAFVANDES
ÅRSVÄXTBERÄTTELSE

FÖR ÅR

1880.

(ÅRGÅNG 7.)

UTARBETADT I STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

(POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE 13.)

STOCKHOLM, 1880.
KUNGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INNEHÅLL.

	Sid.
Underdånig berättelse	3-12.
I. Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1880.....	4.
Sammandrag af länsstyrelsernas omdömen om 1880 års skörd.....	6.
II. Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1880 års skörd.....	8.
Tab. Litt. A. Jemförelse mellan 1880 års och 1874-1879 årens grödor, bestämda efter skördade korntal af olika växtslag	9.
Tab. Litt. B. Sädesslagens medelvigt i svenska skålpund per kubikfot, åren 1874-1879 samt år 1880.....	11.
Résumé	13.
Tabellbilaga	14-16.
Tab. N:o 1. Sammandrag af Kronolänsmännens rapporter om skörden år 1880.....	14.
Tab. N:o 2. Beräknad skörd af säd och potatis år 1880.....	16.

STORMÄGTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Jemlikt Eders Kungl. Maj:ts Nådiga bref den 5 Juni 1874 åligger det Statistiska Centralbyrån att årligen afgifva underdånig redogörelse, upptagande såväl de af länsstyrelserna meddelade allmänna omdömen om årsväxten i de olika länen jemte Centralbyråns sammanfattning deraf för hela riket, som ock Byråns beräkningar öfver den skördade mängden af de viktigaste växtslagen, grundande sig dessa beräkningar dels

på särskildt afgifna rapporter från rikets samtliga kronolänsmän om det skördade korntalet i hvarje distrikt, dels på den genom hushållningssällskapen vunna kuuskapen om de olika växtslagens utsädesmängd.

Dylik redogörelse för innevarande år, 1880, den sjunde i ordningen af detta slag, anhåller Statistiska Centralbyrån i underdånighet att nu få afgifva.

I.

Sammandrag af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes omdömen om skörden år 1880.

I den vanliga länsordningen meddelas ur dessa omdömen följande utdrag ¹⁾, nämligen:

för *Stockholms län* (ink. till Stat. C.-B. d. 2 Nov. 1880):

»att, ehuru höeringen utfallit vida under medelmåttan, skörden likväl med hänsyn till den goda beskaffenheten af såväl hö som säd kan anses vara *fullt medelmåttig*;

för *Uppsala län* (ink. d. 30 Okt.):

»att skörden, i sin helhet bedömd, utfallit *fullt medelmåttig*;

för *Södermanlands län* (ink. d. 27 Okt.):

»att hvete och råg kunna anses hafva lemnat, det förra något mera än medelmåttig och det senare nära god skörd; att afkastningen af korn varit knappt medelmåttig, men af hafre, blandsäd och vicker fullt medelmåttig; att potatisskörden utfallit nära god, men af öfriga rotfrukter under medelmåttan; att i anseende till den under sommaren ihållande starka torkan höskörden varit mycket under medelmåttan, hvaremot halmafkastningen blifvit riklig; samt att, med särskildt fästadt afseende å alla de skördade produkternas utmärkta beskaffenhet, länets ifrågavarande skörd, i allmänhet bedömd, kan uppskattas till *fullt medelmåttig*;

för *Östergötlands län* (ink. d. 3 Nov.):

»att höstsädet af råg och hvete, som förlidet års höst i allmänhet icke hade lofvande utseende, har likväl genom den för växtligheten gynnsamma väderleken under detta år så utvecklats, att det samma jemväl med afseende å de för inbergningen gynnsamma förhållanden kan antagas hafva lemnat *medelmåttig* skörd;

att vårsädet af såväl korn, hafre och blandsäd, som ärter och potatis både växt och inbergats under de lyckligaste förhållanden och i följd deraf lemnat en med afseende på såväl beskaffenhet som myckenhet utmärkt skörd; samt

att *foderskörden* å både naturliga ängar och andra årets vallar visserligen varit klen, men deremot icke allenast på första årets vallar varit i allmänhet god, utan äfven å dem lemnat en jmförelsevis riklig efterskörd, hvadan med afseende å synnerligen vårsädehalmens både mängd och goda beskaffenhet, foderskörden i dess helhet utfallit *fullt medelmåttig*.

Totalomdömet angående skörden måste derfor blifva att den varit *god*;

för *Jönköpings län* (ink. d. 21 Okt.):

»då länets hufvudsäden råg och hafre kunna antagas hafva gifvit, det förra öfver medelmåttig afkastning och det senare medelmåttig sådan;

då skörden af hvete och korn jemväl kan betecknas såsom medelmåttig; och

då potatisskörden öfver allt inom länet utfallit riklig;

så, och ehuru höskörden till följd af den under sommaren råddande torkan blifvit klen, anser sig dock Landshöfdingeembetet, med fäst afseende å den goda beskaffenheten af såväl säden som pota-

tisen och fodret, kunna bedöma årets skörd inom länet i sin helhet såsom *fullt medelmåttig*;

för *Kronobergs län* (ink. d. 27 Okt.):

»att, ehuru hötägten varit ringa, skörden dock i sin helhet kan anses *god*;

för *Kalmar län* (ink. d. 25 Okt.):

»Ehuru, hvad sädesskördens korntal angår, förhållandet i några trakter, synnerligast på Öland, varit mindre gynnsamt än i länets öfriga och flesta delar, anser Länsstyrelsen dock denna skörd i allmänhet taget hafva varit i afseende å myckenheten mer än medelmåttig, och med hänsigt till beskaffenheten god. Potatis och andra rotfrukter hafva öfver hufvud lemnat god afkastning. Skörden af hö har deremot på insädda fält utfallit betydligt under medelmåttan och på naturliga ängar varit knappt medelmåttig. Halmtillgången är god.

Såsom allmänt omdöme angående årets skörd inom detta län anser Länsstyrelsen sig kunna uttala den åsigt, att samma skörd i sin helhet varit *fullt medelmåttig*;

för *Gotlands län* (ink. d. 26 Okt.):

»Till följd af den ovanligt starka och ihållande nederbörden under skördetiden och höstmånaderna sistlidet år kom höstutsädet i allmänhet att nedläggas i mindre väl beredd jord. Oaktadt vårfroster, inföll dock derefter vid början af våren något regn och värme, som satte såväl höst- som den i gynsam väderlek nedlagda vårsäden i god växtkraft. Emellertid föll nästan intet regn mellan den 10 Juni och 6 Augusti utom å nordöstra delen af länet; och som värmen under hela sommaren var särdeles stark, nedsattes derigenom växtligheten, hvarigenom i synnerhet af höet och, i vissa delar af länet, äfven af halmen erhöles mindre skörd. Redan i Augusti var sädesskörden i den gynsammaste väderlek nästan allmänt inbergad. Ännu finnas en del rotfrukter icke upptagna.

Enligt hvad de från de olika länsmansdistriktena inkomna uppgifter utvisa, finner Konungens Befallningshafvande sig böra angående skördens utfallande inom länet antaga:

att hvetet lemnat en fullt medelmåttig skörd;

att rågen och kornet äfven gifvit medelmåttig afkastning;

att hafre, blandsäd och ärter äfvensom bönor, som dock ringa odlas, gifvit en afkastning något under medelmåttan;

att vicker, raps, lin och hampa, hvilka dock föga odlas, lemnat ringa afkastning;

att potatisskörden knappast varit medelmåttig;

att andra rotfrukter i allmänhet lemnat ringa afkastning;

att höskörden, synnerligast på den odlade jorden, varit under medelmåttan, men att halmtillgången i allmänhet kan anses vara medelmåttig;

att sädestillgången är tillräcklig för länets husbehof och ej obetydligt deraf kan, i synnerhet af hvete och korn, försäljas till andra orter;

att såväl säden som fodret blifvit utmärkt väl bergadt och af synnerlig god beskaffenhet;

samt att fodertillgången, med tillhjälp af något kraftfoder, är tillräcklig för länets behof.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anser sig af sålunda angifna förhållanden och med fästadt afseende å i synnerhet skördens utmärkta beskaffenhet böra om innevarande års skördeförhållanden inom länet meddela det allmänna omdöme, att skörden i sin helhet är *fullt medelmåttig*;

¹⁾ Här intagna utdrag ur länsstyrelsernas afgifna omdömen jemte de hufvudsakliga resultaten af beräkningarna äro, i den mån de hunnit verkställas, genom Post- och Inrikes Tidningar till allmänhetens kännedom redan meddelade.

för *Blekinge län* (ink. d. 18 Okt.):

»att skörden torde få anses såsom *medelmåttig*. Sädesskörden i och för sig, isynnerhet uti vestra delen af länet, der torkan varit mindre stark, skulle kanske förtjenat ett högre bedömande, men, då man tager i betraktande såväl den underhaltiga höskörden i hela länet som vårsädens klena utfallande i östra delen deraf, torde ofvannämnda omdöme vara det, som mest motsvarar verkliga förhållandet»;

för *Kristianstads län* (ink. d. 4 Nov.):

»att skörden varit *god*»;

för *Malmöhus län* (ink. d. 1 Nov.):

»Skörden af råg och vårsäd kan anses i allmänhet hafva utfallit *öfver medelmåttan*. Hvetet deremot och särskildt sådant, som icke blifvit här acklimatiserad, måste till följd af den under såningstiden rådande ymniga nederbörden samt derpå under vårmånaderna inträffade kalla och torra väderleken, delvis upplöjas och har lemnat en afkastning *under medelmåttan*. All säden inbergades under synnerligen gynnsamt väder samt är af god beskaffenhet och har ovanligt hög vigt. Potatis har gifvit en *ymnig afkastning*, 10:e å 12:e kornet. Skörden af öfriga rotfrukter, hvilka, liksom potatis, äro af god beskaffenhet, kan beräknas till *medelmåttig*. Höskörden och halmafkastningen har i anseende till den under sommaren rådande starka torkan blifvit vida mindre än förlidet år och *under medelmåttan*. På flera ställen är halmfodret så otillräckligt att minskning af kreatursantalet måst ske»;

för *Hallands län* (ink. d. 29 Okt.):

»att skörden kan anses hafva utfallit *öfver medelmåttan*»;

för *Göteborgs och Bohus län* (ink. d. 3 Nov.):

»Kylig vår och stark torka under försommaren har vållat att höskörden å såväl naturliga som artificiella vallar blifvit vida mindre än vanligt, men såsom inbergad under därför gynnsam väderlek är den af ovanligt god beskaffenhet; och då detta äfven är förhållandet med halmkörden, så är foderbrist, annat än undantagsvis å ett eller annat ställe, icke att befara.

Hvad de olika sädeslagen angår, så hade nämnda långvariga torka ett menligt inflytande äfven på dessas utveckling; men genom det rikliga regn, som under Juli månad föll, och den vid denna tid inträffade varma och för vexligheten särdeles gynnsamma väderleken bereddes dessa säden en sådan förbättring, att skörden af desamma utfallit väl, är, till följd af inbergning under därför ovanligt gynnsamt väder, af utmärkt beskaffenhet och lemnar full tillgång för länets behof och äfven derutöfver till afsalu. Beträffande potatisskörden, så har den, med undantag för ett mindre område inom Göteborgs fögderi, blifvit både god och ymnig.

Ehuru höet varit ringa gifvande samt sädesafkastningen, hvad kvantiteten angår, utfallit mindre än under vanliga förhållanden, kan skörden dock, i anseende till dess utmärkta beskaffenhet, anses hafva i sin helhet blifvit *fullt medelmåttig*»;

för *Elfsborgs län* (ink. d. 1 Nov.):

Höstsäden: råg och hvete, hvilket senare ej i större skala odlas, utsåddes sistlidne höst under gynnsamma förhållanden och hade, då under sensommaren den starka torkan inträffade, redan satt frukt, hvadan åringen blifvit riklig.

Vårsäden: vår-hvete och -råg, korn, som likväl föga odlas, hafre, ortens hufvudsäde, samt ärter och bönor, hvaraf föga förekommer, befordrades under våren och försommaren af tjenlig väderlek, men

hämmades i sin utveckling under eftersommaren af brist på nederbörd. Skörden verkställdes under gynnsamma förhållanden och har lemnat af dessa sädeslag en fullt medelmåttig åring af god beskaffenhet.

Potatisskörden är riklig och beskaffenheten god. Öfriga rotfrukter odlas ej mycket.

Lin och hampa, som odlas föga och endast i länets sydligaste delar till afsättning, hafva lemnat medelmåttig afkastning.

Höskörden är betydligt under medelmåttan likasom tillgången på halm af vårsäden är ringare än vanligt. Beskaffenheten är deremot utmärkt och med tillhjälp af besparingar från sistlidna år anses fodertillgången tillräcklig för behofvet.

Konungens Befallningshafvande anser sig på grund häraf och med afseende å spannemåls och fodrets goda egenskaper kunna uttala det allmänna omdöme, att skörden i sin helhet är *fullt medelmåttig*»;

för *Skaraborgs län* (ink. d. 4 Nov.):

»att fodertillgången kan anses *nära medelmåttig* samt afkastningen af spannmål och rotfrukter *fullt medelmåttig, nära god* såväl i afseende å myckenhet som beskaffenhet. Afkastningen är således ej allenast tillräcklig för länsinnevärnarnes eget behof utan bör ock lemna ett ej ringa öfverskott till afsalu. Halmtillgången är *god*»;

för *Vermlands län* (ink. d. 5 Nov.):

»att skörden, bedömd i sin helhet för länet, kan anses *fullt medelmåttig* i afseende å spannmål, *öfver medelmåttig* i fråga om potatis, *under medelmåttig* beträffande hö, men *mer än medelmåttig* af halmfoder»;

för *Örebro län* (ink. d. 30 Okt.):

»Afkastningen kan anses vara: af hvete och ärter god, af råg och korn medelmåttig, af hafre öfver medelmåttan och af potatis riklig, allt af utmärkt beskaffenhet.

Höfångsten är visserligen under medelmåttan, men till näringsvärde god; hvadan, då halmtillgången är riklig, någon foderbrist ej lär vara att befara.

I allmänhet bedömd torde skörden få anses hafva utfallit *öfver medelmåttan*»;

för *Vestmanlands län* (ink. d. 27 Okt.):

»att, ehuru myckenheten af ängarnes afkastning allmänligen utfallit under medelmåttan, dock, med afseende på de särskilda sädeslagens och potatisens korntal äfvensom på all årings goda beskaffenhet i följd af gynnsam bergning, skörden i det hela torde kunna anses *i det närmaste medelmåttig*»;

för *Kopparbergs län* (ink. d. 1 Nov.):

»Höstsädet, bestående hufvudsakligen af råg och i länets sydligare delar till någon ringa mån äfven af hvete, har lemnat *fullt medelmåttig skörd* af god beskaffenhet;

vårsädet, hvaraf för det mesta odlas hafre, men äfven flera slag af blandsäd och i vissa socknar korn äfvensom ärter, har gifvit i allmänhet *icke fullt medelmåttig skörd* men af god beskaffenhet;

af potatis har skörden utfallit *fullt medelmåttig* och af god beskaffenhet;

höafkastningen har varit *under medelmåttan* samt halmtillgången af såväl höst- som vårsädet *öfver medelmåttan* och välbergad.

Med afseende å hvad sålunda förekommit och hvad kronofogdarne i anledning af länsmännens uppgifter yttrat, kan såsom all-

mänt omdöme om innevarande års skörd antagas, att den utfallit *nära medelmåttan*;

för *Gefleborgs län* (ink. d. 23 Okt.):

»Med afseende på såväl afkastning som isynnerhet beskaffenhet, kan sädesskörden betraktas såsom *god*, hvilket omdöme må gälla äfven skörden af den enda rotfrukt, som mer än undantagsvis i länet odlas, eller potatis; hvaremot foderskörden, som från odlad jord blifvit nära medelmåttig, får, till följd af den ovanligt ringa afkomst, som naturliga ångar lemnat, i sin helhet anses hafva utfallit en tredjedel under medelmåttan; dock synes den tillsammans med en medelmåttig halmafkastning och sparad tillgång på foder från föregående år blifva fullt tillräcklig för ortens behof;

för *Vesternorrlands län* (ink. d. 30 Okt.):

»att innevarande års skörd torde få anses, hvad säden beträffar, *god* och i fråga om höskörden *under medelmåttan*;

för *Jemtlands län* (ink. d. 6 Nov.):

»Lika med större delen af riket hotades Jemtland, till följd af långvarig torka under förra delen af sommaren, med missväxt, men en derefter följande ovanligt gynnsam väderlek gaf åt sädesgrödan en sådan växtlighet, att skörden deraf kan öfver hufvud taget beräknas såsom *rik*.

Höet åter, hvars växtlighet mera hämmats af torkan, har endast lemnat en skörd *något under medelmåttan*, men anses dock vara för ortens behof tillräckligt;

för *Vesterbottens län* (ink. d. 27 Okt.):

»Under sistlidne års höst omvexlade väderleken med kyla och snö, som i senare hälften af Oktober månad ökade sig, så att släd-don kunde begagnas och att en del sjöar och vattendrag isbelades. Sedermera under låg temperatur fallande regn kom visserligen snön på åkrarna att till större delen smälta; men denna förlust ersattes dock innan November månads slut, hvarefter återstoden af vintern var föga kall med ovanligt ringa nederbörd, hvadan marken redan i slutet af Mars var i det närmaste bar, och då på samma gång vädret var mildt, kunde vårsädden ega rum i medlet och slutet af Maj månad. Juni och en del af Juli månader utmärkte sig genom kylig väderlek, så att på en del ställen inom länet potatiskålen skadades genom natten emellan den 21 och 22 Juli inträffad frost, hvaremot Augusti och September, med undantag af några dagar, voro serdeles varma. Under hela sommaren och hösten har nederbörden varit ringa; i följd hvaraf foderskörden blifvit betydligt mindre än fjolårets; hvaremot vädret varit serdeles gynnsamt för bergningen af både säd och foder; och har *sädesgrödan* lemnat skörd af *god beskaffenhet och öfver medelmåttan*, hvilket deremot icke kan sägas om hö och potatis, hvilka, ehuru af god beskaffenhet, likväl lemnat en *icke fullt medelmåttig afkastning*. Denna olägenhet torde dock i någon mån hjälpas derigenom, att halmtillgången blifvit riklig och att befolkningen ännu eger i behåll hö från förlidet år.

Sädesskörden, ehuru fullt tillräcklig för den jordbrukande befolkningens behof, torde likväl icke förslå för hvad den icke jordbrukande befolkningen behöfver; men denna brist fylles fullkomligt genom den import, som af handlande inom länet samt verksegarne åstadkommes;

för *Norrbottnens län* (ink. d. 1 Nov.):

»Höstsädet, som uteslutande utgöres af *råg*, der det ej till följd af barvintern utgått och ersatts af annat säde, har lemnat *god afkastning*;

afkastningen af hufvudsädet, *korn*, kan anses *mycket god*; rotfrukten, *potatis*, som egentligen utgör föremål för odling, har lemnat en afkastning *öfver medelmåttan*;

höskörden har, till följd af den djupa kålen från våren och den ringa nederbörden under växttiden, utfallit från igenlagda vallar, lindor, *under medelmåttan*, från bäckängar och rödjningsland *betydligt under medelmåttan* och från myrängar *nära missväxt*;

halmafkastningen är god;

samt skörden, såväl af stråsäd som af rotfrukter, till beskaffenheten *mycket god*.

Med afseende på det ogynnsamma utfallet af foderskörden, anser Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, att allmänna omdömet om årets skörd är: *medelmåttig*.

En ej ringa nedslagtning af hornboskap och får har den otillräckliga hötillgången redan nödgat till. Sädesskörden är deremot fullt tillräcklig för den jordbrukande befolkningens behof och lemna ock tillgång till försäljning åt dem, som ej från jordbruksnäringen hemta sin utkomst.

Sammanfattas ofvan meddelade omdömen i hvad de gälla skörden i sin helhet inom hvarje län, erhålles följande

Sammandrag af länsstyrelsernas omdömen om 1880 års skörd.

Stockholms	län	fullt medelmåttig.
Uppsala	»	fullt medelmåttig.
Södermanlands	»	fullt medelmåttig.
Östergötlands	»	god.
Jönköpings	»	fullt medelmåttig.
Kronobergs	»	god.
Kalmar	»	fullt medelmåttig.
Gotlands	»	fullt medelmåttig.
Blekinge	»	medelmåttig.
Kristianstads	»	god.
Malmöhus	»	fullt medelmåttig ¹⁾ .
Hallands	»	öfver medelmåttan.
Göteborgs och Bohus	»	fullt medelmåttig.
Elfsborgs	»	fullt medelmåttig.
Skaraborgs	»	fullt medelmåttig ¹⁾ .
Vermlands	»	fullt medelmåttig ¹⁾ .
Örebro	»	öfver medelmåttan.
Vestmanlands	»	i det närmaste medelmåttig.
Kopparbergs	»	nära medelmåttan.
Gefleborgs	»	god.
Vesternorrlands	»	fullt medelmåttig ¹⁾ .
Jemtlands	»	god ¹⁾ .
Vesterbottens	»	fullt medelmåttig ¹⁾ .
Norrbottnens	»	medelmåttig.

Hela riket **öfver medelmåttan.**

Med bibehållande af den värdeskala, som finnes angifven i Centralbyråns sammandrag af årsväxtberättelserna år 1874,

¹⁾ Jemför ordalydelsen i ofvanstående utdrag ur länsredogörelsen.

har 1880 års skörd utfallit enligt förestående sammandrag sålunda:

god	i 5 län med 21 % af rikets utsäde,
öfver medelmåttan	i 2 » » 8 % » » »
fullt medelmåttig	i 13 » » 61 % » » »
medelmåttig	i 2 » » 4 % » » »
nära medelmåttig, i det	
närmaste medelmåttig ..	i 2 » » 6 % » » »

I 5 län med 21 % af rikets utsäde är omdömet om skörden således »god», i samtliga återstående 19 län med 79 % af utsädet håller sig omdömet omkring »medelmåttan», men i de flesta af dessa senare öfver medelmåttan, hvadan också Centralbyrån vid sammanfattandet af omdömet om skörden i hela riket ansett sig böra beteckna densamma såsom »öfver medelmåttan».

Genom begagnande af den i 1874 års berättelse angifna värdeskalen, erhålles såsom uttryck för hela skörden år 1880 relativa talet 6·8, hvilket närmast motsvaras af det använda slutomdömet »öfver medelmåttan».

Betydelsen af detta nu funna relativa totalvärde 6·8 för 1880 års skörd torde bäst framgå ur följande jemförelser med föregående år:

Skörd år.	Relativt värde.	Motsvarande allmänt omdöme.
1880.....	6·8.....	öfver medelmåttan.
1879.....	6·5.....	fullt medelmåttig.
1878.....	7·5.....	nära god.
1877.....	5·4.....	nära medelmåttig.
1876.....	5·9.....	nästan medelmåttig.
1875.....	7·0.....	öfver medelmåttan.
1874.....	5·4.....	nära medelmåttig.
1873.....	6·7.....	mer än fullt medelmåttig.
1872.....	6·4.....	fullt medelmåttig.
1871.....	7·1.....	öfver medelmåttan.
1870.....	7·4.....	nära god.
1869.....	7·2.....	mer än öfver medelmåttan.
1868.....	4·9.....	knappt under medelmåttan.
1867.....	5·2.....	under medelmåttan.
1866.....	6·1.....	medelmåttig.
1865.....	5·4.....	nära medelmåttig.

Innevarande års gröda skulle således närmast vara jemförlig med 1873 och 1875 årens, något öfverstiga fjolårets, men icke gå upp till 1878 års, hvilken var den bästa under hela den tid ofvanstående jemförelse omfattar.

Förhållandet mellan det relativa värdet af de olika årens skördar samt motsvarande exportöfverskott för hvarje år har i föregående årsberättelser uppmärksamrats, bland annat med hänsyn till den praktiska nytta, deraf skulle kunna dragas, enär man borde på sådant sätt kunna erhålla åtminstone en häntydan om den riktning, rikets spanmålshandel skulle komma att taga under den närmast förestående tiden. Cen-

tralbyrån har dock härvid alltid framhållit, att de medverkande faktorerna äro så många, att en bestämd kalkyl i detta hänseende icke är möjlig att åstadkomma. Såsom exportöfverskott har beräknats det quantum af hvarje skördeårs sädesproduktion (spanmål och mjöl), som under loppet af näst efterföljande Oktober-September månader blifvit utfördt utöfver beloppet af det införda. I hvad mån de båda talserierna för relativa värdet och för exportöfverskottet, genom höjning eller sänkning från det ena året till det andra, följa hvarandra, framgår af nedanstående öfversigt:

	Exportöfverskott i kubikfot.
af 1879 års skörd med rel. värdet 6·5.....(omkring)	18,200,000.
» 1878 » » 7·5.....	15,461,907.
» 1877 » » 5·4.....	620,185.
» 1876 » » 5·9.....	5,896,535.
» 1875 » » 7·0.....	21,582,420.
» 1874 » » 5·4.....	1,605,908.
» 1873 » » 6·7.....	12,485,300.
» 1872 » » 6·4.....	10,135,660.
» 1871 » » 7·1.....	20,755,690.
» 1870 » » 7·4.....	22,633,430.
» 1869 » » 7·2.....	16,477,640.
» 1868 » » 4·9 (importöfversk.)	— 748,377.
» 1867 » » 5·2.....	1,636,186.
» 1866 » » 6·1.....	12,656,813.
» 1865 » » 5·4.....	8,099,790.

Vid afgifvandet af 1879 års årsväxtberättelse ansåg Statistiska Centralbyrån, att, med hänsyn till de olika skördarnes relativa värde, de för åren 1872 och 1873 meddelade talen skulle gifva en antydning om det blifvande exportöfverskottet; såsom af ofvanstående framgår har emellertid detta öfverskott blifvit vida större samt till och med öfverstigit 1878 års, för hvilket års skörd likväl det relativa värdet var betydligt högre. En anledning härtill skulle kunna bland annat sökas deruti, att den år 1879 mycket rika fodertillgången möjliggjort en än större försäljning af hafre än året förut, hvarjemte Centralbyrån tillåter sig erinra derom, att siffran för 1878 års exportöfverskott utföll lägre än hvad man med ledning af skördens relativa värde kunde haft skäl att vänta, hvilket ansågs bero bland annat på låga pris, som vållade att antagligen mängden jordbrukare föredrog att utfodra sin hafre framför att försälja den. Då det relativa värdet af 1880 års skörd är högre än af 1879 års, skulle man, med afseende fäst jemväl å de innevarande år gällande höga spanmålsprisen, möjligen kunna vänta ett än större exportöfverskott; detta kan dock komma att motvägas af den vida mindre fodertillgången innevarande år, och öfverskottet sålunda icke blifva så stort, utan att dock Centralbyrån anser sig kunna härvidlag uttala något bestämdt omdöme.

II.

Quantitativ beräkning af uppgifterna om 1880 års skörd.

De för denna beräkning nödiga två faktorerna, utsädesmängden och det skördade korntalet, hafva på enahanda sätt som under sex föregående år äfven denna gång erhållits.

Utsädesmängden är nämligen af hushållningssällskapen angifven för hela riket senast år 1878, och har denna antagits vara densamma äfven för år 1880, dock med följande ändringar. Enligt hvad nämligen dessa sällskaps berättelser gifva vid handen har tillökningen (+) eller minskningen (—) i de senaste fem årens utsäde af de olika växtslagen i hela riket varit sådan som följande tabell utvisar.

Förändringar i utsädesmängderna.

	Från 1873 till 1874.	Från 1874 till 1875.	Från 1875 till 1876.	Från 1876 till 1877.	Från 1877 till 1878.
	%	%	%	%	%
Hvete, höst.....	+ 4.47	+ 2.66	— 0.12	+ 1.60	— 1.58
» vår.....	— 4.91	— 1.05	— 7.07	+ 2.02	+ 4.99
Råg, höst.....	— 0.76	+ 0.90	+ 1.37	+ 0.20	+ 0.34
» vår.....	— 5.59	+ 3.38	— 3.21	+ 6.82	+ 0.68
Korn.....	+ 2.23	+ 0.80	— 2.53	+ 0.10	— 0.18
Hafre.....	+ 0.37	+ 3.64	+ 1.61	+ 3.48	+ 3.02
Blandsäd.....	+ 2.98	— 0.72	+ 0.54	+ 3.03	— 0.37
Ärter.....	— 0.24	— 0.36	+ 2.62	+ 0.32	— 2.48
Bönor.....	— 2.47	+ 2.37	— 7.62	— 6.42	— 0.45
Vicker.....	— 0.70	+ 3.68	+ 1.49	+ 1.17	— 7.57
Bohvet.....	— 48.48	+ 195.74	— 62.67	— 15.40	+ 12.98
Raps.....	— 22.03	+ 189.13	— 69.10	— 68.29	+ 274.62
Potatis.....	+ 2.80	+ 0.68	+ 1.20	+ 0.22	+ 0.90

Af de olika växtslagen är det endast höstråg, hafre och potatis, hvilka befinna sig i en någorlunda oafbrutet fortgående tillväxt af utsädesmängden, uppgående ett årsmedium af tillväxten för höstråg till 0.41 %, för hafre till 2.42 % och för potatis till 1.16 %. Beträffande öfriga växtslag, visa dessa sig så vacklande, att man ena året finner en tillväxt och ett annat år ett tillbakagående, i följd hvaraf dessa väl lära få anses stå på ungefär samma ståndpunkt.

Det för hvarje län och hela riket kända utsädet år 1878, ökad med två gånger de angifna procenttalen för höstråg, hafre och potatis, men i fråga om de öfriga växtslagen lemnadt oförändradt, har vid beräkningarna i denna berättelse ansetts vara 1880 års sannolika utsäde, hvilket för hela riket gifvit följande tal:

	Utsäde.
Hvete, höst.....	582,857 kub.-fot.
» vår.....	46,639 »
Råg, höst.....	3,700,954 »
» vår.....	52,826 »

	Utsäde.
Korn.....	2,987,561 kub.-fot
Hafre.....	11,097,111 »
Blandsäd.....	1,123,070 »
Ärter.....	398,072 »
Bönor.....	63,567 »
Vicker.....	202,110 »
Bohvet.....	2,029 »
Raps.....	307 »
Potatis.....	10,133,789 »

I de fall då något sädesslag gifvit endast grönfoder, har vid slutliga beräkningen nödigt afdrag af utsäde gjorts, och har sålunda totalutsädet af hafre minskats till 11,095,780, af vicker till 164,427 och af bohvet till 1,996 kubikfot, hvarförutom, i brist af skördeuppgifter från vissa län, utsädet af vårhvete minskats till 46,589, af vårråg till 52,725 och af raps till 259 kubikfot.

Det skördade korntalet är beräknadt på det i första årgången af dessa årsväxtberättelser angifna sätt efter de af kronolänsmännen, hvar och en för sitt distrikt, afgifna direkta uppgifter, och innehåller bilagde tabell N:o 1 de sålunda beräknade medelkorntalen, för hvarje län särskildt och för hela riket.

Vid jämförelse med föregående årens skördar erhålles följande öfversigt:

Medelkorntal.

	1880.	Medium 1874—1879.	D e r a f					
			1879.	1878.	1877.	1876.	1875.	1874.
Höstsäd.....	7.65	7.09	6.91	7.45	6.03	7.15	7.48	7.49
Vårsträsäd.....	6.83	6.22	6.70	7.00	6.18	5.83	6.87	4.74
Baljväxter.....	6.36	5.72	5.90	6.22	5.30	5.69	7.09	4.11
Potatis.....	8.55	6.87	5.02	7.20	5.96	7.51	7.78	7.76

Årets skörd af höstsäd har således, räknadt efter korntalet, utfallit bättre än medeltalet såväl för åren 1874—1879 som ock för hvart och ett af de sex särskilda åren. Innevarande års höstsädeskörd har lemnat 8 % mera än medeltalet för den ifrågavarande perioden.

Vårsträsäden har likaledes utfallit bättre än medeltalet för de sex åren, men öfverträffas af korntalen för de båda åren 1875 och 1878. Årets skörd af vårsträsäd är omkring 10 % mera än medeltalet för hela perioden.

Afkastningen af baljväxter innevarande år är större än under hvart och ett af de sex närmast föregående åren, med undantag af 1875, samt 11 % större än medeltalet för hela perioden.

Än större är dock skilnaden för potatis; ej nog med att innevarande års korntal öfverstiger det för hvart och ett af de sex ifrågavarande åren, är det ej mindre än 24 % större än medeltalet för perioden i sin helhet.

Af nedanstående tabell Litt. A framgår närmare, huru vid jemförelse med föregående sex år skörden i sjelfva verket nu utfallit af olika växtslag och inom de olika landsdelarne af riket. Då bland dessa förflutna år, för hvilka skördeuppgifter finnas, likartade med de här ifrågavarande, skörden i hela riket anses hafva utfallit: ett år nära god, ett år öfver medelmåttan, ett år fullt medelmåttig och de tre öfriga nästan eller nära medelmåttig, synes medeltalet för dessa sex år visserligen något öfverstiga en *medelskörd*, men torde tills

vidare och intill dess uppgifter för flera år hinna insamlas, kunna gälla som uttryck för en sådan. I följd häraf är uti tabell Litt. A. årets gröda jemförd med medelskörderna 1874—1879 i hvarje län, och är denna jemförelse gjord mellan de skördade korntalen och icke mellan de enligt beräkning erhållna skördemängderna (jfr tab. N:o 2), emedan de förra äro mera direkt funna, i motsats till de senare, hvilka faktorer till en del grunda sig på beräkningar eller förutsättningar.

Tab. Litt. A. Jemförelse mellan 1880 års och 1874—1879 årens grödor, bestämda efter skördade korntal af olika växtslag.

1. Län.	2. Medelkorntal 1874—1879.													3. 1880 års korntal i procent af 1874—1879 årens medelkorntal.												
	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsaäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Hohvete.	Raps.	Potatis.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsaäd.	Ärtor.	Bönor.	Vicker.	Hohvete.	Raps.	Potatis.
	Höst.	Vår.	Höst.	Vår.										Höst.	Vår.	Höst.	Vår.									
Stockholms län	7	6'10	7	6'23	6'39	6'80	6'84	6'36	6'12	6'26	8	—	6'14	132	103	115	83	92	91	93	92	75	89	—	—	99
Uppsala d:o	7'16	6'75	7'26	6'50	6'82	6'80	6'68	6'16	6'03	6'05	—	—	6'94	129	—	110	—	84	88	84	82	57	84	—	—	73
Södermanlands d:o	6'94	5'94	7'74	5'75	6'29	7'25	6'77	5'52	5'27	6'01	—	100	5'68	154	127	124	—	112	112	117	140	118	124	—	—	135
Östergötlands d:o	6	5'53	6'46	5'10	6'54	6'35	6'48	5'61	6	5'71	—	—	6'15	128	129	117	135	115	112	115	135	109	137	—	—	148
Jönköpings d:o	5'60	5'13	5'45	4'63	5'10	5'43	5'08	4'49	5'12	4'96	6	—	6'71	106	104	130	111	112	111	111	130	111	111	—	—	143
Kronobergs d:o	5'64	5'25	5'90	5'28	5'75	6'47	5'44	4'77	5'44	5'09	5	—	7'30	105	112	111	104	121	115	116	123	165	139	—	—	124
Kalmar d:o	5'93	5'24	5'74	4'55	5'25	6'10	6'01	5'46	4'95	5'44	5'15	120	6'13	108	115	108	121	116	106	101	101	104	110	122	—	123
Gotlands d:o	6'63	5'63	6'73	—	6'36	6'29	6'31	5'24	5'06	4'96	14	95	6'95	91	106	87	—	91	76	84	81	138	91	32	—	98
Blekinge d:o	7'54	5'56	5'96	4'97	5'88	6'21	6'52	5'33	6'20	5'74	4'44	90	6'88	76	104	107	109	110	100	95	101	100	98	?	?	118
Kristianstads d:o	8'87	5'53	7'35	4'65	7'24	7'44	7'66	5'87	5'80	5'96	4'41	116'25	7'15	76	90	100	106	113	109	108	121	109	97	100	—	125
Malmöhus d:o	8'68	6'25	8'29	4'95	8'33	8'51	8'63	6'09	6'11	5'94	4'67	139'17	7'01	83	—	104	101	112	106	114	109	100	101	105	26	136
Hallands d:o	7'76	5'79	7'11	4'92	5'83	6'66	6	5'94	5'70	6'66	6'69	—	6'98	76	96	95	98	107	105	100	110	88	95	103	—	166
Göteborgs o. Bohus d:o	8'13	5'62	9'06	5'73	6'32	5'88	6'11	5'28	5'85	5'06	—	—	8'24	87	97	95	115	101	105	97	101	73	101	—	—	129
Elfsborgs d:o	7'24	6'19	7'52	6'11	5'77	5'37	7'31	5'30	6'28	5'52	4'20	—	7'46	108	111	108	103	103	107	78	128	107	103	—	—	133
Skaraborgs d:o	6'14	5'06	6'69	4'53	5'72	5'12	4'98	5'22	5'04	5'49	5'38	120	6'70	115	103	112	102	103	111	100	139	121	106	—	—	146
Vermlands d:o	5'80	4'86	7'39	4'83	5'45	5'19	5'11	4'63	4'50	4'92	—	—	7'70	109	110	99	104	109	116	114	131	—	108	—	—	116
Örebro d:o	6'93	5'16	7'65	5'62	6'06	6'10	6'32	5'16	5'26	5'60	—	—	6'99	130	109	114	125	119	118	127	157	105	124	—	—	139
Vestmanlands d:o	6'92	5'98	7'33	6'50	6'17	6'60	6'32	5'53	6'59	5'62	—	—	6'58	108	—	99	—	82	110	86	113	83	107	—	—	101
Kopparbergs d:o	7'41	5'70	7'51	5'52	6'22	5'18	5'97	5'18	5	6'33	—	—	7'45	119	113	141	147	121	105	123	114	100	71	—	—	109
Gefleborgs d:o	6'97	5'36	8	5'07	6'57	6'37	6'40	5'07	6'74	4'92	—	—	7'47	75	110	111	128	112	108	116	131	111	112	—	—	87
Vesternorrlands d:o	6'30	5'85	8'66	5'53	6'66	5'94	5'69	5'14	—	5	—	—	6'45	—	—	114	121	121	118	127	111	—	—	—	—	118
Jemtlands d:o	8	—	8'01	6'13	6'01	4'38	4'94	4'76	—	—	—	—	6'25	—	—	122	116	135	171	153	157	—	—	—	—	110
Vesterbottens d:o	—	5	8'13	5'71	5'24	6'43	5'80	7	—	—	—	—	6'79	—	—	108	132	135	113	133	64	—	—	—	—	89
Norrbottnens d:o	8'33	—	15'47	6'50	5'81	—	4'25	—	—	—	—	—	6'36	—	—	95	108	136	—	—	—	—	—	—	—	108
Hela riket	7'24	5'62	7'06	5'18	6'59	6'05	6'77	5'68	5'83	5'76	4'94	131'67	6'87	106	107	108	106	113	109	111	117	82	110	111	28	124

Under det att, såsom redan nämnt är, höstsåden i sin helhet för innevarande år i hela riket gifvit ett högre korntal än medelskörd, och detta förhållande, såsom af tab. Litt. A. synes, gäller i ungefär samma mån för *hvet* som för *råg*, visar det sig vid en blick på förhållandet i de olika landsdelarne, att hösthvetet gifvit mindre än medelskörd i Skåne, Halland, Bohuslän, Blekinge och Gotland samt att enahanda förhållande egt rum med höstrågen på Gotland, i Halland och Bohuslän. I Uppland, Södermanland och Östergötland samt Kopparbergs och Örebro län deremot hafva de båda slagen af höstsäd gifvit ej obetydligt mer än medelskörd.

Vårhvet har gifvit 7 % och *vårråg* 6 % öfver medelskörd, men hafva dessa båda sädesslag ringa betydelse i jmförelse med de öfriga.

Korn har för riket i sin helhet gifvit 13 % öfver medeltalet; de nordligaste länen hafva dock att uppvisa än högre procenttal, under det att de båda Upplandslänen, Gotlands och Vestmanlands län visa ett korntal som är under medelskörd.

Hafren har äfvenledes utfallit gynsamt eller 9 % öfver medelskörden; äfven för detta sädesslag visa de norra delarne af riket de högsta procenttalen i förhållande till en medelskörd. Stockholms, Uppsala och Gotlands län visa jmförvälför hafre ett lägre korntal än medelskörd.

Blandsäd, som för hela riket afkastat 11 % öfver medeltalet, visar ungefär samma olikheter mellan de olika länen som de båda andra nyssnämnda viktigare vårsädesslagen.

Af öfriga sädesslag uppskattas *ärter* hafva gifvit 17 %, *vicker* 10 % och *bohvet* 11 % mera, men *bönor* 18 % mindre än medelskörd, med afdrag af den säd, som inbergats grön, hvilket isynnerhet inträffar med vickern. *Raps* skulle visserligen enligt beräkning hafva lemnat 72 % under medeltalet, men äro uppgifterna rörande detta växtslag att anse såsom mycket ofullständig.

Potatisen har innevarande år gifvit en afkastning, som med 24 % öfverstiger medelkorntalet för de sex föregående åren; några län, nämligen, Stockholms, Uppsala, Gotlands, Gefleborgs och Vesterbottens utgöra dock härvid ett undantag, i det afkastningen der varit under vanliga förhållandet. Det högsta korntal i jmförelse med medelkorntalet uppvisar Hallands län; det är nämligen der 66 % högre.

Potatisens beskaffenhet uppgifves dessutom (enligt tab. n:o 1) vara god i alla län och endast undantagsvis vara skadad af torröta. I hvad mån den köld, som ovanligt tidigt innevarande höst inträffat öfver hela riket, kan hafva hindrat potatisens upptagning, tilltror sig ej Centralbyrån att bedöma, men torde nog en del af den eljest rika skörden derigenom hafva lidit.

Öfriga rotfrukter hafva lemnat en skörd som för hela riket ansetts kunna betecknas såsom medelmåttig.

Lin, och i vissa delar af landet något hampa, har i frö gifvit 3³ korntet, der verkligen sådan skörd och ej blott tågan tagits. Skörden af spånadsämne uppgifves för hela riket vara medelmåttig; endast för Gotlands län uppgifves den hafva utfallit under medelmåttan.

Höskörden såväl från odlad jord som från naturliga ängar har i alla län uppgifvits vara mera eller mindre under medelmåttan i afseende å kvantiteten, men har det deremot i många fall betonats att densamma till beskaffenheten är god samt blifvit väl bergad.

Nästan samma enstämmighet råder beträffande *halmafkastningen* af både höst- och vårsäd; omdömena vexla i de flesta fall mellan öfver medelmåttan samt nära god eller godj; och har derfor slutomdömet för hela rikets halmafkastning blifvit: öfver medelmåttan.

Sädestillgången uppgifves såsom tillräcklig samt lemnande öfverskott till försäljning, dock med någon inskränkning dels för vissa delar af länet i Vermlands, Kopparbergs och Gefleborgs län, dels så till vida att den endast räcker till för den jordbrukande delen af länets befolkning i Vesterbottens och Norrbottens län.

Då höskörden utfallit under medelmåttan, skulle skäl kunna förefinnas att befara det *fodertillgången* skulle blifva knapp. Detta tyckes dock endast undantagsvis komma att blifva förhållandet, tack vare dels den goda beskaffenheten af årets såväl hö- som halmafkastning, dels ock ännu befintliga betydande förråd af föregående års goda skörd.

Bergningsvädret har öfver hela riket varit ovanligt gynsamt, något mindre dock beträffande höskörden.

I bifogade tabell N:o 2 meddelas uppgift om hvad skörden af säd och potatis *quantitativt* enligt beräkning gifvit. Sammanställd med nästlidna sex års medelskörd, visar innevarande års gröda följande mått i såväl kubikfot som tunnor:

Skörd.	1880.		Medelskörd 1874—1879.	
	Kubikfot.	Tunnor.	Kubikfot.	Tunnor.
Höstsäd	32,765,600	5,200,890	29,895,150	4,745,260.
Vårstråsäd	104,505,800	16,588,230	89,160,500	14,152,460.
Baljväxter.	3,984,310	632,430	3,725,950	591,420.
S:a säd	141,255,710	22,421,550	122,781,600	19,489,140.
Potatis	86,693,700	13,760,900	67,525,290	10,718,300.

Af samtliga växtslag visar innevarande år således icke obetydliga öfverskott i jmförelse med medelskörden för de sex åren; en jmförelse med 1879 års skörd utfaller äfvenledes till 1880 års fördel, uppgående skilnaden af höstsäd till nära 500,000 t:r, af vårstråsäd till mer än 600,000 t:r, af baljväxter till 12,000 t:r, men af potatis till den betydliga

kvantiteten af 5³/₄ millioner tunnor, hvarmed 1880 står framför 1879.

En sammanfattning af de från de olika länsmansdistrikten lemnade uppgifterna om sädeslagens vigt meddelas i nedanstående tabell Litt. B., upplysande om såväl innevarande års medelvigt som medelvigten för de sex nästförlutna åren till sammantagna.

Vid beräkning efter gamla mått- och vigtsystemet och vid jämförelse med medeltalet för de sex föregående åren erhållas följande tal såsom uttryck för medelvigten af 1 tunna säd:

	Vigt 1880.		Medelvigt 1874—1879.		Vigten 1880 öfver (+) eller under (-) medelvigten 1874—1879.
	L.Ö.	Ö.	L.Ö.	Ö.	
1 tunna hvete, höst-----	15	11	15	1	+ 10
» » vår-----	14	15	14	7	+ 8
» råg, höst-----	14	9	14	1	+ 8
» » vår-----	13	12	13	13	— 1
» korn-----	12	15	12	1	+ 14
» hafre-----	9	12	9	4	+ 8
» blandsäd-----	11	4	10	12	+ 12
» ärter-----	15	15	15	4	+ 11
» bönor-----	?15	2	15	6	?— 4
» vicker-----	14	7	14	5	+ 2

Tab. Litt. B. Sädeslagens medelvigt i svenska skålpund per kubikfot, åren 1874—1879 samt år 1880.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.																				
																					Hösthvete.		Vårhvete.		Höstråg.		Vårråg.		Korn.		Hafre.		Blandsäd.		Ärtor.		Bönor.		Vicker.	
																					1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.	1874—1879.	1880.
Stockholms län	48.2	50.5	43.6	¹⁾ 44.8	44.4	46.1	43.2	¹⁾ 46.5	40.2	41.8	30.5	32.2	34.5	37.2	49.3	51.8	50.1	52.2	46.5	47.5																				
Uppsala d:o.....	47.7	49.6	—	—	44.2	46.1	—	—	40.0	41.6	29.7	30.3	34.4	36.2	50.0	¹⁾ 53.8	—	—	45.8	²⁾ 45.0																				
Södermanlands d:o...	47.3	48.9	—	—	43.7	45.4	—	—	39.0	40.3	29.8	32.0	34.6	35.0	50.4	—	—	—	46.0	—																				
Östergötlands d:o....	47.4	49.5	45.5	49.1	44.9	46.4	45.4	¹⁾ 46.8	41.1	42.6	29.9	31.9	34.0	35.5	51.4	55.4	—	¹⁾ 45.5	41.6	¹⁾ 38.0																				
Jönköpings d:o.....	48.4	49.3	47.6	48.6	45.5	46.5	45.3	46.5	40.7	41.0	29.0	30.1	34.7	36.0	51.7	50.7	—	—	—	—																				
Kronobergs d:o.....	48.6	49.1	47.4	45.9	45.7	47.0	46.1	47.3	39.2	41.5	28.2	29.2	34.7	35.2	55.0	—	—	—	54.8	—																				
Kalmar d:o.....	48.6	49.9	47.2	47.8	45.2	46.3	44.1	43.5	41.1	42.6	29.5	29.9	37.7	36.9	50.2	¹⁾ 50.3	46.0	²⁾ 47.0	43.3	47.2																				
Gotlands d:o.....	47.3	48.7	47.8	—	43.8	44.7	—	—	40.8	42.9	26.2	28.7	31.5	33.0	49.7	—	—	—	41.2	—																				
Blekinge d:o.....	47.8	48.6	—	—	45.3	46.5	43.0	—	40.8	41.9	29.9	29.9	37.2	¹⁾ 35.0	²⁾ 45.0	—	—	—	²⁾ 44.0	—																				
Kristianstads d:o.....	47.5	48.6	45.0	—	44.9	45.7	45.0	45.3	38.6	40.0	29.1	29.9	34.4	34.7	46.6	47.5	46.0	—	51.5	²⁾ 53.5																				
Malmöhus d:o.....	48.1	49.8	—	—	45.4	46.4	44.5	²⁾ 43.0	40.2	42.1	30.2	31.8	34.9	37.5	47.5	49.5	48.0	—	45.3	¹⁾ 48.3																				
Hallands d:o.....	47.7	49.0	45.3	46.5	44.7	45.7	42.6	41.8	39.1	38.2	30.1	31.4	34.0	33.5	47.8	48.5	48.9	²⁾ 49.0	48.8	²⁾ 49.0																				
Göteborgs o. Bohus d:o	47.6	47.7	46.6	¹⁾ 43.8	44.5	45.2	45.6	²⁾ 43.5	39.6	39.2	29.3	29.7	33.8	32.8	47.4	¹⁾ 47.8	48.4	¹⁾ 48.0	46.7	²⁾ 46.5																				
Elfsborgs d:o.....	48.0	49.4	44.8	49.2	44.8	45.8	41.4	43.9	38.1	39.8	29.4	30.6	32.3	34.1	47.4	²⁾ 50.0	45.1	—	45.1	—																				
Skaraborgs d:o.....	48.3	49.3	46.2	²⁾ 50.0	44.3	45.6	42.7	²⁾ 45.0	40.3	41.6	29.4	30.3	34.0	35.0	48.7	47.0	—	¹⁾ 51.0	43.2	45.8																				
Vermlands d:o.....	47.0	47.5	44.8	45.5	43.4	44.4	45.0	—	35.9	35.4	28.3	29.8	30.5	¹⁾ 34.3	40.0	²⁾ 40.0	—	—	—	—																				
Örebro d:o.....	46.8	48.6	44.7	44.4	43.3	45.1	42.5	—	39.7	41.5	28.5	30.4	34.3	²⁾ 34.0	47.3	48.3	—	—	44.3	—																				
Vestmanlands d:o.....	47.4	49.1	²⁾ 48.5	—	43.9	45.6	—	—	38.1	39.0	28.8	30.7	31.9	34.0	49.3	51.2	—	—	46.6	—																				
Kopparbergs d:o.....	47.2	48.8	47.5	46.0	43.3	45.6	46.0	—	36.5	38.1	27.2	29.1	30.6	34.3	49.4	—	—	—	—	—																				
Gefleborgs d:o.....	48.5	—	46.3	²⁾ 45.0	44.0	45.3	40.0	²⁾ 42.0	37.8	39.7	27.5	29.5	31.3	33.4	45.2	¹⁾ 47.7	—	—	55.0	—																				
Vesternorrlands d:o...	—	—	—	—	43.5	45.2	37.3	¹⁾ 40.8	35.4	40.9	26.7	30.0	32.5	¹⁾ 34.5	48.6	²⁾ 47.0	—	—	—	—																				
Jemtlands d:o.....	—	—	—	—	39.3	42.9	36.7	—	33.2	38.3	23.7	27.8	28.6	32.2	40.7	44.6	—	—	—	—																				
Vesterbottens d:o.....	—	—	—	—	38.4	40.8	34.8	40.5	33.6	37.2	27.0	28.3	34.5	39.2	—	—	—	—	—	—																				
Norrbottnens d:o.....	45.8	—	—	—	38.6	43.5	37.7	40.0	32.1	37.4	32.5	30.5	—	—	—	—	—	—	—	—																				
Hela riket ³⁾	47.7	49.3	45.5	46.9	44.6	45.9	43.3	43.1	38.3	40.5	29.2	30.5	33.7	35.5	48.2	50.0	48.6	48.0	45.2	45.6																				

¹⁾ Blott två uppgifter. — ²⁾ Blott en uppgift.

³⁾ Medelvigten för hela riket är beräknad med fast afscende & de olika länens andel i hela utsädesmängden af hvarje sädeslag.

Betraktar man vigten såsom mätare af kvaliteten, visar sig för samtliga sädesslag, med undantag af vårråg och bönor, en icke obetydlig öfverlägsenhet vid jemförelse med medelvigten för åren 1874—1879. Än större är dock skillnaden i vikt mellan 1880 års gröda och 1879 års, uppgående till 19 t för höstvetete, 14 t för höstråg, 10 t för korn, 11 t för hafre, 15 t för blandsäd, 17 t för ärter och 10 t för vicker, allt till fördel för innevarande år. Denna högre vikt anmärkes i nästan samtliga län, om ock i större eller mindre grad.

Bestämd efter vikt kan hela sädesskörden beräknas hafva utfallit sålunda:

	1880. Centner.	Medelskörd 1874—1879. Centner.
Hvete, höst-.....	2,206,720	2,021,180
» vår-.....	130,940	119,380
Råg, höst-.....	12,984,880	11,444,760
» vår-.....	125,210	116,620
Korn.....	9,037,050	7,627,690
Hafre.....	22,325,480	17,906,190
Blandsäd.....	2,990,560	2,481,660
Ärter, bönor och vicker.	1,940,690	1,766,170
Summa	51,741,530	43,483,650.

Öfvervigten i år utöfver medelskörd utgör alltså $8\frac{1}{4}$ mill. centner säd.

Då enligt beräkning

1874 års sädesskörd vägde	35,329,500 centner,
1875 » » »	47,450,900 »
1876 » » »	41,343,640 »
1877 » » »	38,496,920 »
1878 » » »	49,121,680 »
1879 » » »	46,368,020 »
1880 » » »	51,741,530 »

så skulle efter ett medelpris af endast 5 kronor pr centner

1874 års sädesskörd haft ett värde af omkr. 177 mill. kronor,	
1875 » » » »	237 » »
1876 » » » »	207 » »
1877 » » » »	192 » »
1878 » » » »	246 » »
1879 » » » »	230 » »
1880 » » » »	259 » »

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärda,

Stormägtigste, Allernådigste Konung!
Eders Kungl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåtar

ELIS SIDENBLADH.

Stockholm i Statistiska Centralbyrån den 15 November 1880.

Otto Printzsköld.

Innevarande års sädesgröda visar sig således vara den viktigaste af de under de senaste sju åren inbergade och öfverstiger med omkring 13 millioner kronor i penningvärde 1878 års skörd, hvilken förut var den bästa under ifrågasvarande period.

Härvid kan dessutom anmärkas, att, då det antagna medelpriset af 5 kr. pr centner är alltför lågt under nuvarande förhållanden, så utfaller en beräkning af årets skörd i penningvärde i sjelfva verket ännu högre än hvad här ofvan är funnet.

Medelvigten af hela 1880 års sädesskörd är 36.6 t pr kubikfot (= 11 L t 11 t pr t:a) mot 34.6 t år 1879, 35.8 t år 1878, 32.5 t år 1877, 35.8 t år 1876, 35.9 t år 1875 och 35.8 t år 1874, varande således äfven medelvigten för samtliga sädesslagen innevarande år högre än något af de föregående. Denna medelvigt är naturligtvis beroende af det förhållande, hvaruti de olika sädesslagen ingå i hela grödan, och kan sålunda, äfven om den absoluta vigten för hvar och ett sädesslag förblefve oförändrad, ökas eller minskas i den mån de tyngre eller lättare sädesslagen ingå i skörden. Förhållandet mellan rymd och vikt är följande:

	1880.		Medeltal 1874—1879.	
	Efter rymd.	Efter vikt.	Efter rymd.	Efter vikt.
Höstsäd.....	22.3 %	28.3 %	24.4 %	31.0 %
Vårsträsäd.....	74.8 »	67.8 »	72.6 »	65.0 »
Baljväxter.....	2.9 »	3.9 »	3.0 »	4.0 »
Summa	100 %	100 %	100 %	100 %.

Den lättare vårsträsäden befinner sig sålunda såväl efter rymd som efter vikt räknadt ingå i större proportion än förut.

Årets sädesskörd, som befunnits till både kvantitet och kvalitet öfverlägsen föregående årens skördar, skulle möjligen kunna synas förtjent af ett högre allmänt omdöme än som kommit den till del, men är det med hänsyn till den mindre än medelmåttiga foderskörden som Statistiska Centralbyrån, såsom förut i underdånighet angifvits, funnit sig böra såsom totalomdöme uttala att innevarande års gröda kan uppskattas till: öfver medelmåttan.

R é s u m é.

Les renseignements annuels sur les faits de la statistique agricole en Suède sont fournis par deux méthodes. Les Sociétés agricoles des provinces publient (depuis 1865) des chiffres directement reçus des cultivateurs, entre autres sur la quantité de la semence ainsi que sur celle de la récolte: cette méthode est la plus ancienne des deux, mais on n'en peut publier les résultats qu'après l'expiration d'un an ou plus. A cause de cela nous avons introduit, depuis 1874, une autre méthode donnant des renseignements, quoiqu'en chiffres approximatifs, mais immédiatement après la fin de la récolte. Le calcul se fait de la manière suivante: la quantité ensencée étant connue, après corrections nécessaires, par les publications des Sociétés agricoles, on n'a eu besoin que de demander une appréciation des multiples des grains récoltés dans chaque sous-bailage (au nombre de 525). Ces chiffres appréciés, multipliés par la quantité de la semence, donnent les chiffres de la récolte.

C'est par la combinaison des résultats de cette dernière méthode avec les rapports des gouverneurs des provinces qu'on a pu dresser la présente relation, — la septième de cette espèce.

La récolte de 1880 a été censée d'après les rapports des gouverneurs *au-dessus de la moyenne*. Non seulement que la quantité des céréales et des pommes de terre a été assez abondante, mais la qualité a aussi été très bonne. Ce n'est que la récolte de foin qui laisse à désirer sous le rapport de la quantité. Grâce aux quantités de fourrage qui restent encore depuis l'année passée on n'a pas à craindre d'en manquer.

Le tableau N:o 1 résume les multiples des grains divers par provinces: col. 2 froment d'hiver, col. 3 froment d'été, col. 4 seigle d'hiver, col. 5 seigle d'été, col. 6 orge, col. 7 avoine, col. 8 méteil, col. 9 pois, col. 10 fèves, col. 11 vesces, col. 12 sarrasin, col. 13 colza, col. 14 pommes de terre. Les autres colonnes (15—25) contiennent les appréciations sur la récolte de lin, de fourrage etc.

Le tableau N:o 2 donne les quantités calculées de la récolte. Pour faciliter la comparaison, nous ajoutons aussi la moyenne des années précédentes:

Récolte.	1880 Hectolitres.	Moy. de 1874—1879. Hectolitres.
Froment (col. 2 et 3).....	1,244,600.	1,177,000.
Seigle (col. 4 et 5).....	7,480,200.	6,786,700.
Orge (col. 6).....	5,840,200.	5,209,200.
Avoine (col. 7).....	19,158,200.	16,058,100.
Méteil (col. 8).....	2,204,800.	1,929,200.
Légumineuses (col. 9—11).....	1,042,800.	974,900.
Sarrasin (col. 12).....	? 2,900.	4,000.
Colza (col. 13).....	? 2,500.	12,700.
Pommes de terre (col. 14).....	22,690,300.	17,673,400.

Le tableau Litt. A. contient, en pour-cent des grains récoltés, les relations entre la récolte de 1880 et la moyenne des années 1874—1879.

Les données sur le poids moyen des céréales récoltées sont renfermées dans le tableau Litt. B. Voici le poids par hectolitre:

	1880.	Moy. de 1874—1879.
de froment d'hiver.....	80·1 kilogr.	77·6 kilogr.
» seigle d'hiver.....	74·5 »	72·5 »
» orge.....	65·8 »	62·2 »
» avoine.....	49·5 »	47·4 »
» méteil.....	57·7 »	54·7 »
» pois.....	81·2 »	78·3 »
» fèves.....	78·0 »	78·9 »
» vesces.....	74·1 »	73·5 »

Le poids total de tous les blés et légumineuses récoltés en 1874—1880 ainsi que leur valeur approximative ont été:

	Kilogr.	Francs.
1874.....	1,502 mill.	246 mill.
1875.....	2,017 »	330 »
1876.....	1,757 »	287 »
1877.....	1,636 »	267 »
1878.....	2,088 »	342 »
1879.....	1,971 »	322 »
1880.....	2,195 »	360 »

Tab. N:o 1.

Sammandrag af Kronolänsmännens

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Län.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Bland-säd.	Arter.	Bönor.	Vicker.	Bo-hvete.	Raps.	Pota-tis.	Potatisens beskaffenhet.	Skörd af öfriga rot-frukter.
	Höst-	Vår-	Höst-	Vår-											
K o r n t a l.															
1	Stockholms stad ¹⁾	8·0	—	8·0	—	7·0	7·0	6·5	6·5	—	6·5	—	—	6·5	—
2	Stockholms län.....	9·27	6·3	8·03	5·2	5·91	6·18	6·38	5·83	4·6	²⁾ 5·6	—	—	6·07	God, men har på några ställen lidit af torkan.
3	Uppsala dito.....	9·24	?	7·98	—	5·70	5·96	5·58	5·06	3·45	5·11	—	—	5·09	God.
4	Södermanlands d:o.....	10·7	7·52	9·58	?	7·07	8·14	7·93	7·74	6·22	7·45	—	—	7·67	God.
5	Östergötlands d:o.....	7·7	7·15	7·53	6·87	7·49	7·14	7·47	7·6	6·56	7·84	—	—	9·12	Mycket god.
6	Jönköpings d:o.....	5·94	5·4	7·06	5·16	5·73	6·02	5·61	5·85	5·7	²⁾ 5·53	—	—	9·6	Mycket god.
7	Kronobergs d:o.....	5·94	5·9	6·56	5·51	6·96	7·44	6·33	5·89	²⁾ 9·0	²⁾ 7·1	—	—	9·07	God.
8	Kalmar d:o.....	6·41	6·0	6·22	5·5	6·11	6·49	6·1	5·51	5·2	²⁾ 6·01	6·3	?	7·51	God.
9	Gotlands län.....	6·05	6·0	5·88	—	5·77	4·77	5·33	4·25	²⁾ 7·0	²⁾ 4·5	²⁾ 4·5	—	6·22	God.
10	Blekinge d:o.....	5·77	5·8	6·38	5·43	6·46	6·23	6·2	5·4	6·2	5·64	²⁾ 3·0	?	8·15	Mycket god.
11	Kristianstads d:o.....	6·7	5·0	7·38	4·91	8·16	8·09	8·29	7·12	6·1	²⁾ 5·8	²⁾ 4·4	?	8·94	God, ehuru på ett par ställen skadad af tidig vinter.
12	Malmöhus d:o.....	7·2	—	8·66	²⁾ 5·0	9·32	9·01	9·8	6·64	6·1	²⁾ 6·0	4·8	²⁾ 36·6	9·5	God.
13	Hallands d:o.....	5·9	5·55	6·73	4·82	6·26	7·02	6·02	6·51	5·03	²⁾ 6·32	6·89	—	11·61	Mycket god.
14	Göteborgs och Bohus d:o.....	7·05	5·44	8·58	6·61	6·39	6·16	5·9	5·34	4·27	²⁾ 5·1	—	—	10·63	God, utom i Styrso och Öckerö distrikt, der torröta anstalt mycken skada.
15	Elfsborgs d:o.....	7·79	6·89	8·15	6·31	5·95	5·72	5·73	6·8	6·74	²⁾ 5·7	—	—	9·94	God.
16	Skaraborgs d:o.....	7·07	5·2	7·47	4·6	5·94	5·66	4·99	7·26	6·1	²⁾ 5·8	?	—	9·8	Mycket god.
17	Vermlands d:o.....	6·35	5·37	7·31	5·0	5·92	6·03	5·8	6·05	—	²⁾ 5·3	—	—	8·94	God, dock på ett par ställen angripen af torröta.
18	Örebro d:o.....	8·99	5·63	8·71	7·0	7·21	7·19	8·03	8·08	5·5	²⁾ 6·96	—	—	9·75	God, dock i några distrikt angripen af torröta.
19	Vestmanlands d:o.....	7·47	—	7·23	?	5·09	7·29	5·44	6·25	5·5	²⁾ 6·0	—	—	6·65	God.
20	Kopparbergs d:o.....	8·8	6·46	10·61	8·1	7·53	5·46	7·34	5·91	²⁾ 5·0	²⁾ 4·5	—	—	8·12	God, endast på några få ställen angripen af torröta.
21	Gefleborgs d:o.....	5·25	5·87	8·88	6·5	7·39	6·9	7·41	6·65	²⁾ 7·5	²⁾ 5·5	—	—	6·51	God och endast i få fall angripen af torröta.
22	Vesternorrlands d:o.....	—	—	9·86	6·7	8·08	7·0	7·24	5·7	—	—	—	—	7·62	God, men i några distrikt fallenhet for torröta.
23	Jemtlands d:o.....	—	—	9·75	7·1	8·09	7·49	7·56	7·45	—	—	—	—	6·9	God.
24	Vesterbottens d:o.....	—	—	8·82	7·52	7·08	7·28	7·7	²⁾ 4·5	—	—	—	—	6·09	God, oaktadt den i flera distrikt lidit af torka.
25	Norrbottnens d:o.....	—	—	14·72	7·0	7·88	²⁾ 7·5	—	—	—	—	—	—	6·87	God.
Hela riket		7·69	5·99	7·64	5·51	7·47	6·59	7·50	6·67	4·80	²⁾ 6·31	5·46	²⁾ 36·6	8·55	God i alle län och endast undantagsvis skadad af torröta.

¹⁾ För Stockholms stad är korntalet här antaget lika med det från kringliggende länsdistrikt uppgifna.

²⁾ Dette korntal gæller endast for de lænsdistrikt der nogen skörd erhællits och ej blott grønfoder.

rapporter om skörden år 1880.

17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	
Skörd af lin och hampa.		Höskörden		Halmkastningen.		Sädestillgången.	Fodertillgången.	Bergningsvädrets beskaffenhet.	
Frö: Korn- tal. 3)	Spånadsämne.	från odlad jord.	från naturliga ängar.	Höstsädes-	Vårsädes-				
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
3'0	Medelmåttig.	Mycket under medelmåttan.	Mycket under medelmåttan.	Fullt medelm.	Nära medelm.	Tillräcklig jemte försäljning.	Tillräcklig med tillhjälp af förråd från föreg. år.	Mycket gynsamt.	2
3'0	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	Fullt medelm.	Medelmåttig.	Tillräcklig jemte försäljning.	Ej fullt tillräcklig.	Särdel. gynsamt.	3
2'7	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	God.	God.	Fullt tillräcklig jemte försäljning.	Tillräcklig.	Mycket gynsamt.	4
3'6	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	Fullt medelm.	Fullt medelm.	Tillräcklig jemte försäljning.	Tillräcklig.	Mycket gynsamt.	5
3'2	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan men af god beskaffenhet.	Under medelmåttan men af god beskaffenhet.	God.	God.	Tillräcklig jemte försäljning från de flesta distrikt.	Tillräcklig; mindre dock af hö än af halm.	Särdeles gynsamt utom för höet.	6
3'5	God.	Under medelmåttan.	Under medelm.	God.	God.	Tillräcklig jemte försäljning.	Tillräcklig.	Gynsamt.	7
3'2	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	God.	God.	Tillräcklig jemte försäljning.	Tillräcklig.	Mycket gynsamt utom för höskörden.	8
—	Under medelm.	Under medelmåttan.	Under medelm.	Medelmåttig.	Medelmåttig.	Tillräcklig jemte försäljning.	I allmänhet tillräcklig.	Gynsamt.	9
2'5	Medelmåttig.	Mycket under medelmåttan.	Något bättre, men under medelm.	God.	God.	Tillräcklig jemte försäljning från flera distrikt.	Ej tillräcklig men delvis åtminstone finnas gamla förråd att fylla bristen.	Ovanl. gynsamt.	10
3'5	Fullt medelmåttig.	Mycket under medelmåttan.	Under medelm.	Öfver medelm. mindre dock i vestra delen af länet.	God.	Fullt tillräcklig jemte försäljning.	Tillräcklig, mindre dock i vestra delen.	Mycket gynsamt.	11
4'0	Medelmåttig.	Mycket under medelmåttan i synnerhet i sydvestra delen.	Under medelm.	Medelmåttig; i södra delen något bättre.	Medelmåttig; i södra delen något bättre.	Fullt tillräcklig jemte försäljning.	Knappt tillräcklig.	Mycket gynsamt.	12
5'0	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan, men god och väl bergad.	Under medelmåttan men god och väl bergad.	Medelm. men god.	Medelm. men god.	Tillräcklig jemte försäljning.	Ej mer än tillräcklig.	Särdel. gynsamt.	13
4'3	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan.	Mycket under medelmåttan, i några distrikt nära missväxt.	Nära medelm.	Nära medelm.	Tillräcklig jemte försäljning.	I det närmast tillräcklig.	Mycket gynsamt.	14
3'5	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	Fullt medelm.	Fullt medelm.	Tillräcklig jemte försäljning företrädesvis af hafre.	Tillräcklig med tillhjälp af förråd från föreg. år.	Mycket gynsamt.	15
3'9	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	God.	God.	Tillräcklig jemte försäljning.	Tillräcklig.	Mycket gynsamt.	16
2'8	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	Fullt medelm.	Öfver medelm.	Tillräcklig jemte försäljning utom i Nordmarks, Fryksdals öfre samt Elnedals distrikt.	Tillräcklig af halm, men på flera ställen otillräcklig af hö.	Gynsamt.	17
2'5	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	God.	God.	Tillräcklig jemte försäljning.	Tillräcklig.	Mycket gynsamt.	18
2'5	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	Medelmåttig.	Medelmåttig.	Tillräcklig jemte försäljning.	I allmänhet tillräcklig, men i några distr. knapp.	Mycket gynsamt.	19
2'5	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan till kvantitet men af god beskaffenhet.	Under medelm. till kvantitet, men af god beskaffenhet.	Fullt medelm.	Medelmåttig.	Tillräcklig jemte försäljning i Näsgårds och Sätters läns fögderier; i öfriga delar af länet i allmänhet otillräcklig.	Otillräcklig i flera distr., i åtskilliga andra tillräcklig till följd af förråd från föreg. år.	Gynsamt.	20
3'0	Medelmåttig.	Under medelmåttan till kvantitet men i många distrikt af god beskaffenhet och väl bergad.	Under medelmåttan och i några distrikt missväxt.	Medelmåttig.	Medelmåttig.	I allmänhet tillräcklig, från åtskilliga distrikt försäljning, men i andra ej fullt tillräcklig.	Tillräcklig med anlitande af förråd från föreg. år.	Ovanl. gynsamt.	21
3'0	Fullt medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	God.	God.	Tillräcklig.	Knappt tillräcklig.	Gynsamt.	22
3'0	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	Nära god.	Nära god.	Tillräcklig.	Tillräcklig.	Mycket gynsamt.	23
4'0	Medelmåttig.	Under medelmåttan.	Under medelm.	God.	God.	Tillräcklig för den jordbrukande befolkningens behof utom i några af de inre distrikten, Ej tillräcklig, åtminstone ej för mer än den jordbrukande befolkningen.	Ej fullt tillräcklig, och torde kreatursstocken i en del distr. få minska.	Gynsamt.	24
—	—	Under medelmåttan.	Mycket under medelmåttan.	God.	God.	—	Otillräcklig.	Gynsamt.	25
3'3	Medelmåttig.	Under medelmåttan till kvantitet, men i allmänhet god och väl bergad.	Under medelmåttan till kvantitet, men i allmänhet god och väl bergad.	Öfver medelmåttan.	Öfver medelmåttan.	Tillräcklig jemte försäljning med undantag af från ett och annat distrikt.	Tillräcklig, i allmänhet dock endast med tillhjälp af förråd från föregående år; i några distrikt otillräcklig.	Ovanl. gynsamt, mindre dock för höskörden.	

3) Detta kornantal är beräknadt för den linfröskörd, som verkligen erhållits, och med frånräknande således af det frö, som finnes å tågan, när den såsom ofta händer tages förr än fröet mognat.

Tab. N:o 2.

Beräknad skörd af säd och potatis år 1880.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Hvete.		Råg.		Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Bönor.	Vicker.	Bohvete.	Raps.	Potatis.
	Höst-	Vår-	Höst-	Vår-									
K u b i k f o t.													
Stockholms stad.....	400	—	400	—	1,100	5,200	500	40	—	40	—	—	15,000
Stockholms län.....	405,200 ¹⁾	P	1,382,500 ¹⁾	P	516,800	1,965,500	292,100	185,300 ¹⁾	P ²⁾	59,400	—	—	2,255,000
Uppsala d:o.....	361,200	P	1,593,000	—	903,100	921,100	347,400	112,900	5,700 ²⁾	48,500	—	—	1,327,800
Södermanlands d:o.....	542,000	7,100	1,989,200	P	356,900	3,161,600	153,100	157,900	3,400 ²⁾	64,700	—	—	2,516,700
Östergötlands d:o.....	409,600	27,000	2,291,100	8,200	930,200	4,829,800	1,500,500	415,400	10,100 ²⁾	258,500	—	—	5,997,800
Jönköpings d:o.....	22,100	6,000	1,218,400	11,300	329,400	4,368,100	165,900	32,800	70 ²⁾	5,500	P	—	4,199,700
Kronobergs d:o.....	5,000	3,700	929,700	41,100	739,000	3,395,900	160,500	6,500 ¹⁾	P ²⁾	8,000	—	—	4,783,400
Kalmar d:o.....	150,500	5,200	2,069,100	1,200	1,001,600	2,845,200	25,000	54,000 ¹⁾	P ²⁾	41,000 ²⁾	1,200	P	3,923,400
Gotlands d:o.....	227,900 ¹⁾	P	607,600	—	526,800	96,000	62,400	25,900 ¹⁾	P ¹⁾	P	P	—	1,143,300
Blekinge d:o.....	65,100	200	923,300	27,100	333,800	1,342,500	63,800	24,800	700 ²⁾	19,600	P 300	P	4,124,900
Kristianstads d:o.....	334,700	5,500	2,171,100	17,100	2,357,900	3,500,700	610,200	260,000	11,900 ²⁾	71,400 ²⁾	2,100	P	12,557,600
Malmöhus d:o.....	872,700	—	2,756,200	P 7,200	5,238,600	6,645,800	2,621,800	504,000	9,700 ²⁾	140,400	3,000	P 9,500	6,696,700
Hallands d:o.....	96,600	48,500	961,700	62,400	414,100	4,323,800	262,200	21,400	34,400 ²⁾	32,900 ²⁾	4,300	—	3,431,100
Göteborgs och Bohus d:o...	69,600	32,300	645,200	11,800	615,400	3,642,100	238,300	50,100	194,500 ²⁾	34,200	—	—	3,155,600
Elfsborgs d:o.....	63,900	75,900	1,332,200	68,800	286,800	8,013,800	227,000	96,600	10,300 ²⁾	36,900	—	—	6,380,900
Skaraborgs d:o.....	359,300	15,500	2,415,100	16,900	245,600	8,346,000	187,900	240,500	3,700 ²⁾	124,100	P	—	6,912,900
Vermlands d:o ..	40,500	22,100	1,182,200	300	112,100	5,318,000	78,500	47,400	P ²⁾	7,000	—	—	3,955,900
Örebro d:o ..	156,300	27,600	1,250,500	3,400	271,000	3,793,300	74,200	111,200	7,500 ²⁾	45,600	—	—	3,913,000
Vestmanlands d:o.....	265,000	P	1,200,000	P	318,700	2,982,600	101,900	99,200	100 ²⁾	22,700	—	—	1,664,400
Kopparbergs d:o.....	24,600	1,300	793,100	600	462,800	2,405,400	726,200	51,700 ¹⁾	P ²⁾	5,000	—	—	2,206,600
Gefleborgs d:o.....	3,900	1,300	337,800	1,800	987,900	921,300	326,500	55,500	400 ²⁾	11,400	—	—	1,600,800
Vesternorrlands d:o.....	—	—	141,800	2,900	1,519,800	220,800	115,900	19,100	—	P	—	—	1,789,300
Jemtlands d:o.....	—	—	66,800 ¹⁾	P	855,500 ²⁾	57,900	55,100	82,700	—	—	—	—	992,000
Vesterbottens d:o.....	—	—	29,700	8,200	1,414,500 ²⁾	62,500	27,200	60	—	P	—	—	717,800
Norrbottnens d:o.....	—	—	51,800	200	1,574,300 ²⁾	33,400	—	—	—	—	—	—	432,100
Rikets skörd i kubikfot	4,476,100	279,200	23,289,500	290,500	22,313,700	73,198,300	8,424,100	2,655,000	292,470	1,036,840	P 10,900	P 9,500	86,693,700
» » i tunnor	710,490	44,320	4,490,400	46,110	3,541,860	11,618,780	1,337,160	421,430	46,420	164,580	P 1,730	P 1,510	13,760,900

¹⁾ Då Hushållningssällskapet icke angifvit något utsäde af detta sädeslag, ehuru det att döma efter länsmännens rapporter om det skördade korntalet synes, om ock i rings grad, odlas inom länet, har någon beräkning öfver den skördade quantiteten ej kunnat verkställas.

²⁾ Dessutom mer eller mindre grönfoder (jfr tab. n:o 1, not. 2).